

NĂM THỨ BA. — SỐ 143

JEUDI 27 NOVE MBRE 1919

LE COURRIER DE L'OUEST

ÉDITION EN QUOC NGU

AN HÀ NHỰT BÁO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction—Rédaction—Administration—Boulevard Delanoue, CANTHO

TÔNG LY: TRẦN-DẮC-NGHĨA

Chủ Bút: PHẠM-KỶ-XƯƠNG

BẢN NHỰT TRÌNH

TRONG CỎI ĐỒNG-DƯƠNG

BỎN CHỦ QUỐC NGỮ

TRỌN NĂM.....	5 \$ 00
SÁU THÁNG.....	3. 00
BÁN LẺ MỖI SỐ.....	0, 15

BON CHỮ LANGSA

TRỌN NĂM.....	3\$00
SÁU THÁNG.....	2 00

BỎN QUỐC-NGỮ VÀ LANGSA

TRỌN NĂM.....	7\$00
SÁU THÁNG.....	4,50

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán hay là mua nhựt trình xin viết thư cho M. Trần-dắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua nhựt trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cantho.— Imp. de l'Ouest

VIN DE CHINE DIT ALCOOL MEDICAMENTEUX

RƯỢU THUỐC RẤT THẦN HIỆU

Bổn Dược Phòng kính cho chư Quý khách ở xa, gần hay rằng: Nhà nước cho phép Bổn Hiệu ngâm Rượu Thuốc tại Tiệm và đăng thông hành Lục-tỉnh; nên bổn Hiệu ấn hành ít thứ Rượu thuốc cho chư Quý vị xem, đăng mua mà uống thử coi cho biết hay dở thế nào. Như Rượu thuốc của Bổn hiệu ngâm, kể ra sau này: Và có một thứ Thuốc ho thiệt là hay lắm, hiệu là: TRUNG-HUỆ CHỈ KHẢI THỦY, bất kỳ ho lâu mau, hễ uống vô nội trong 24 giờ thì thấy bớt liền;

Gía mỗi VE 0\$30, mỗi LỚ 12 VE 3\$00; Như chư Quý Ông muốn mua gởi thư cho Bổn hiệu thì bổn hiệu sẵn lòng gởi thuốc lại lập tức.

TRANG CÂN PHONG THAP TƯƠU

Rượu thuốc này, lựa ròng những thuốc thượng hạng mà chế ra. Các Y-sĩ bên Trung-quốc đã có thí nghiệm rồi, đều chứng chắc rằng: rượu thuốc này, phép ngâm chế rất tinh, dùng nó mà trừ bệnh phong-thấp, bệnh nhứt trong gân cốt và lại làm cho máu chạy đều, thiệt là một thứ rượu thuốc rất nên thần hiệu.

Nó trị bị nhứt như đau phong, tay chơn phù thũng, da thịt sưng nhứt, đau lưng mỗi gối, tê tay tê chơn, đau nhứt trong gân cốt, các chứng thống đoi đi đứng chẳng an, đau uỷa thân mình, (kêu là bán thân bất toại).

Thì dùng, hoặc uống hoặc thoa cũng đều liệu nghiệm cả thấy, chẳng những là trừ bệnh mà thôi, lại còn làm cho ăn mau tiêu, máu chạy đều, sanh tinh huyết.

Uống thuốc rượu này rồi thì tinh thần khỏe hẳn hơn lúc trước trăm phần người có bệnh uống thì trừ bệnh, người không bệnh uống thường thì mạnh giỏi luôn luôn, cả đời khỏi lo bệnh hoạn.

CƯỜNG CHUỖNG BỎ HUYẾT TƯƠU

Là một thứ Bi-Truyền-Lương-Phương, chọn rất ròng những thuốc tốt thượng hạng, quý trọng vô cùng, lại có gia thêm Nước-Sắc, hiệp lại mà chế ra thứ rượu thuốc này. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã thí nghiệm và chứng chắc rằng: Thứ rượu thuốc này là một thứ hay sanh tinh bổ huyết và thêm sức mạnh cho con người.

Sắc dục quá độ, nhứt đau chớng mặt, thân hư di tinh, Dương-Vật-Rất-Cử đau lưng mỗi gối, khí huyết hao kém, tứ chi mỗi mệt, đờn bà dương kinh không đúng, bạch đới xích-đái đờn bà sanh đẻ yếu đuối da mặt mết vàng.

Chẳng luận đờn ông đờn bà, các chứng bệnh thuộc về bệnh hư bệnh tổn thấy đều dùng đăng. Uống nó thì nó hay sanh tinh thêm huyết, khỏe khoắn tinh thần nhứt người không con uống thường chắc sẽ có con, lại còn hay trừ những vật thực ăn không tiêu, tích trữ trong bao-tử.

Hễ uống rượu thuốc này thì đau bệnh chỉ nó trừ cũng nói.

BÁ BO-VỆ SANH TƯƠU

Con người ở đời, phải cho biết cách vệ sanh, thì trong mình khỏi mang tật, bệnh ít sanh. Còn như mạng sống của con người là bởi nhờ nơi khí huyết sung túc. Chớ như những người tinh thần hoãn hốt, chẳng biết thêm ăn, tứ chi rũ liệt, lỗ tai lùng bùng, con mắt mờ mịt, ấy là bởi huyết suy, khí kém, trái tim và trái cật đều hư.

Bổn dược phòng hằng đa tâm chú ý, tiệm Phương kia thế nọ hết sức mới chế ra đăng một thứ rượu thuốc Vệ-Sanh này, hễ âm hư thì bổ âm, dương hư thì bổ dương, chẳng luận trẻ già, đờn ông đờn bà, người nào khí hư huyết bạc, thật hỷ kém hao, hễ uống rượu thuốc này thì đăng tráng tinh sanh huyết, chẳng những là đăng khí huyết sung túc mà thôi, lại còn tiêu trừ bá bệnh.

Uống rượu thuốc này đăng thường thì đăng sống lâu, người không con uống thường chắc cũng có sanh con, thiệt là một thứ Vệ-sanh chi được đó.

Phải uống cho thường thì mới thấy hiệu nghiệm là dường nào.

HO-CỐT-MỘC-QUA-TƯƠU

Rượu thuốc này chế ra bằng Hồ-ốt và Mộc-qua, bổn dược phòng chẳng nên công khó chế luyện kỹ càng, và chọn thứ thuốc thiệt tốt hiệp lại mà làm ra thứ rượu thuốc này, ai có bệnh như sau đây, hễ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liêu.

Đau trong xương, tứ chi rũ liệt, đi bước không vững, da vàng, chơn thũng khí hư huyết trệ, nhứt đau phong, các thương thứ tích, cốt khí tìm la.

Nếu ai có các chứng bệnh kể trên đây thì nên dùng thứ rượu thuốc này mà uống hay là thoa thì hiệu nghiệm dị thường, thiệt là một thứ thuốc hay đệ nhứt.

Bất kỳ đờn ông đờn bà, hễ uống nó cho thường thì mau tiêu hóa vật thực, ai thêm khí lực bội gia, khỏi lo bệnh hoạn về sau mà lại đăng sống lâu thêm nữa.

THƯƠNG-TRỊ-MAO-KÊ-TƯƠU

RƯỢU THUỐC BỊM BỊP

Thứ rượu thuốc này, chuyên trị các chứng phong thấp, huột lược thơ cằn, ấy là một thứ thuốc bí truyền tinh nghiệm đệ nhứt.

Các chứng phong thấp, chẳng luận lâu năm hay là mới cũng đều trừ đăng, còn như đau lưng, nhứt tay, uổi chơn, đau trong xương, hay dục xan, hoặc bị về bị đánh mà sưng mủ, hay là tay chơn bại hoại. Các chứng ấy hễ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Phải tùy theo chứng bệnh mà dùng, chẳng nên uống cho quá độ.

Mấy thứ rượu thuốc này của bổn Dược-Phòng ngâm tại tiệm và mỗi khi ngâm thì có một ông Langsa đến nghiệm chất chần, hiệu Trung-Huệ Dược Phòng tại Cholon đường Paris số nhà 89, như chư quý khách ai muốn dùng thử thì xin hãy đến tại tiệm mà mua thuốc rượu này có nhân để hiệu Trung-Huệ Dược-Phòng thì chẳng lầm đó giả mạo. Còn ai ở xa mà muốn dùng rượu thuốc này thì xin gởi thư để chỗ ở cho ký lượng thì bổn Dược-Phòng sẽ gởi thuốc đi tức thì, xin quý khách thử qua sẽ biết.

TRUNG-HUỆ-DƯỢC-PHÒNG.

89 Rue de Paris Cholon.

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho dặng mạnh giới, thì hãy hỏi thăm mấy người lớn cùng là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết tiệm thuốc PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI nhứt hạng bảo chế y sanh, tại đường CATINAT số 119 SAIGON, là có danh tiếng lắm, vì bán ròng những thuốc nhứt hạng, không hề làm gian dối bao giờ. Lại giá bán thì cũng nới, không khi nào thấy người Annam tới mua mà bán mất hơn người Tây đâu.

NHỮNG THUỐC THAN HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thứ rượu này dùng mà bỏ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho người dờn bà có thai dùng thì còn mình sanh ra có da thịt và mạnh giới.

SOLUTION Dr DÉEM

Trừ bệnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RÒNG THUỐC THUƠNG HẠNG
và nhiều hiệu có danh tiếng đầu bạc hà **ESSENCE DE MENTHE DE MOLINIER**, tốt bực nhứt.

Chánh tiệm trừ thuốc hoàn PILULES PINK trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì ngừa dặng các chứng bệnh ho, lao tởn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1re CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kể tên trên đó, và có bán các thứ thuốc khác, cũng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU GIANG

vốn dặng 600.000f.

Hàng này của Langsa và Annam hàng vốn lập tại Cần-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tắt một dến là tại Saigon có món chi thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt.

Cũng gửi hàng cho các xứ xa; ai mua món chi xin viết thư ngay cho Hàng, thì Hàng sẽ gửi hàng lập tức. Xin quý vị đến xem hàng chơi thì rõ.

Có trữ bán:

Rượu rơm hiệu Stella

Làm ròng hàng cho lán nước miá.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lán về bán lại khỏi trả tiền trước.

TIỆM

Trương-văn-Hanh Sadec

Có bán xe máy mới và đồ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thắp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, tế, kỳ yên, Tân gia, hạ thọ, khăn đen bằng nhiều tây và khăn bông tốt thương hạng, bán mới và bán lẻ vô ruột xe máy hiệu Michelin, giầy băm-ét đồ cơ dặng theo kiểu kim thời. Quý ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gửi thư cho tôi. Tôi sẵn lòng ký lưỡng mà gửi contre-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà thơ mà lán đồ và tôi cho gia đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hanh,

Cần khải.

AN HÀ NHỰT BÁO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

- 1.— Lo thương mãi mà cũng lo công nghệ với
- 2.— Buôn bán của Annam
- 3.— Bàn về tiệm cầm đồ
- 4.— Quyển thẻ và tư bản
- 5.— Truy hỏo mê ngủ
- 6.— Mưu kế đưa giau

- 7.— Bọn hát xiết Annam
- 8.— Hội-Đồng Quân-bạt
- 9.— Đồng tình tương trợ
- 10.— Tòa đại hình
- 11.— Tự do diễn dăng
- 12.— Thi tập
- 13.— Lạc điệp quý căn

Lo thương mãi mà cũng lo công nghệ với

Cuộc cổ động thương mãi trong xứ Nam-kỳ ta trót mấy tháng rồi coi mỗi sôi sảng lắm. Các hàng trí thức lo lập nhà-băng cho có vốn sống để diu dắc Đồng-bang dặng để bề huy động việc buôn bán, lo kêu hùn lập thương-mại-hội dặng trừ hàng hóa dánh dặng chuyên vận cho các tiệm ở Lục-châu, còn các thub: tinh nào nghe cũng có lập nặc danh thương-mại-hội dặng có thể liêng tiếp cùng Hội-Chánh ở Saigon.

Đồng-bang ta nóng lòng muốn phục hồi quyền lợi ủa ủa lo bề thương mãi mà không lưu tâm đến bề công nghệ thì tương cũng chưa phải là vậy. Xứ ta hai mối lợi to: một là thương mãi, hai là công nghệ dánh để tự thuở giờ vào tay người ngoại quốc thâu thủ. Đồng bang toàn cuộc tranh thương, song mình chưa có một nhà công-nghệ chế tạo đồ thổ hóa, thì làm thế nào cho thoát khỏi đồ ngoại hóa của các nước dánh vào mà bán cho ta, như vậy cuộc buôn bán của ta đâu ắt là trót lợi dặng...!

Thiết nghĩ: cuộc thương mãi cần phải liêng lạc với nhà công nghệ mới dặng. Có sáng vật hàng hóa mới có buôn bán; còn buôn bán hàng dặng chạy thì công nghệ mới có tay chế tạo ra hàng thêm dặng. Hễ là buôn bán mà được thanh vượng nhiều kẻ mua nhiều người dùng thì công nghệ cũng nhờ đó mà dặng phát đạt, còn buôn bán mà đình trệ hàng hóa cứ nằm đó hoài thì tất nhiên nhà công nghệ cũng phải suy nhược vậy.

Trong Hoàng-cầu nước nào giàu có dặng thì cũng do nơi hai mối lợi thương mãi công nghệ. Công nghệ mà phát đạt vì là những hàng hóa chế tạo ra chẳng những thông dụng trong nước mà thôi lại còn châu lưu bán cho xứ này xứ kia được cả.

Như xứ Nam-kỳ ta, Đồng-bang thuở giờ chuyên một nghề sở trường là nghề làm ruộng, những khoảnh đất hoang vu lần lần khai phá thêm làm ra mãi, kẻ giàu mỗi năm làm năm bảy trăm công, đôi ba trăm công người nghèo làm năm ba chục công, làm ruộng nhiều tức nhiên phải có lúa nhiều, song có năm (như năm này)

người Bôn-quốc không có lúa đủ mà dùng, vì là sao? Vì hột lúa xứ Nam-kỳ ta ngày nay dặng chớ đến các nước thông dụng, nên dầu mà Nam-kỳ có lúa bao nhiêu muốn bán thì ngoại quốc cũng mua hết bấy nhiêu. Chẳng khác nào hàng hóa của các nước bên Âu-châu Mỹ-châu như là: xe hơi, xe máy, dù, nón rơm, đồ hộp v.v. v.v., đem tới xứ ta thì ta ùn ùn mua ráo vì xứ ta còn thiếu nhà công nghệ, chế tạo các món đó.

Xem đây cũng đủ hiểu hai mối công-nghệ và thương mại có đều quan-hệ cho nhau lắm. Nếu ngày nay Đông-bang ta chủ ý riêng về một nghề buôn, mà không lưu tâm đến nghề thợ; thì tương cũng khó mà đồ số cuộc buôn bán cho dặng!

Vậy Đông-bang có phần chấn trong nẻo thương trường, xin hãy gây luôn nhà công nghệ, ngó 2 phang tổ hiệp diu dắc lấy nhau, cùng đưng rồi thương, thương dín lấy công, công thương đầu cật với nhau thì ác cuộc lý tài của ta sẽ dặng thành hành bên vững đó.

PHẠM-KY-XUONG

Buôn bán của Annam

Trót hơn vài tháng nay dầu dàu, từ nam chí bắc đều hiệp ý nhứt tâm lo tranh thương đoạt lợi.

Vậy thì cuộc thương mại ta cứ lo mà bước tới boài thì đức Hoàng-Đế ta ở tại Kinh-dô cũng toại lòng dòm thấy con nhà Việt-Nam ta nay biết yêu thương nhau mà nắm chặc giầy đoàn thể. Thấy ta là Đại-Pháp rất vui mừng công giáo dục ta hơn 60 năm dư, nay trò mở mắt giới bước theo thấy chen vào đường thương mại.

Muốn sự thương mại cho vững bền thì phải có thể lực, tư bản và đồng tâm. Thể lực trên thì có Chánh-phủ không ngừng cang ta, việc buôn bán là sự tự do dưới thì có ông Hội-Trưởng là Nguyễn-văn-Cửa, ông Nguyễn-phú-Khai, các quý báo Langsa và các quý báo quốc âm Nam Kỳ đều chăm nom lo các đều lợi hại cho ta toàn thặng về đường thương mại.

Tư bản phải hùn hiệp nhau có một số bạc sắng cho nhiều lập tiệm này tiệm nọ, nhưng mà ta rất may ta sẽ có 1 cái hội nặc danh là Annam thương-cuộc-công-ty và sở Ngân-hàng là nhà băng (banque) của Annam ta.

Có một điều chúng ta rất buồn vì chưa trọn, phần nhiều còn lần bán tấp vào tiệm chệp, thấy vậy khốc hổ người, cười ra nước mắt. Hiện đương lúc này dầu dàu cũng đều có đủ tiệm của đồng bang ta lập, hỏi vậy chớ chệp có đến tiệm của đồng bang ta không? không. Còn đồng bang ta cứ sao dành lòng đến ngồi nướng ăn trong tiệm chệp? Trẽ bé thơ ngó vào cũng ghét dặng ghét cay, chệp đã nhục mạ cả chúng tộc ta, nay làm bánh lớn cho ăn, phải là chệp chệp ta là đại ham ăn rồi quên tiếng nó nhục chạp? cứ sao ta không biết? cứ khen bánh nước của chệp ngon, còn của Annam chệp dở, nghĩ có buồn không? Rất dỗi là phần dờn bà tại tỉnh Sadéc còn kêu hùn hiệp 2000 \$00 dặng lập tiệm bán buôn, chưa đầy hai tuần lễ số hùn tăng lên đến 7000.\$00 mà còn tăng thêm nữa, ai là phận nam nhi không sánh bằng hàng phụ nữ sao? Muốn cho dặng chữ đồng tâm thì trên nhờ có mấy ông Chủ quận, Cai Phó tổng, Hội Đồng và chư hương chức làng giúp sức mới được mau. Chư ông ơi! dầu không nhờ của, miệng nhờ dặng

cái tiếng của chúng thì quý biết đường nào.

Nay khắp lục châu đâu đâu cũng đều nong nả lo về thương mại ấy là một sự rất vinh diệu cho ta đó. Có nhiều ông các nhứt trình đều khen tặng 1 tiếng khen danh lưu vạn đại, 1 tiếng chê bay khắp lục châu, ai ai cũng đều muốn 1 chữ danh và chữ lợi, danh của chư ông lợi cho đường thương mại, nếu dặng thể lực, tư bản và đồng tâm thì đường thương mại của đồng bang ta lo chi không bền vững.

T. T. P.

Bàn về tiệm cầm đồ

Tiệm cầm đồ là một mối lợi to của khách trú, từ nào tới giờ thâu mối lợi của đồng bang ta chẳng biết bao nhiêu, có của đem đến cầm đứng trót canh chớ trót buổi phải nể nĩ với họ là khác nữa, họ có kể chi ta, bị bại ta thái quá. Luật chánh phủ đã định cho tiệm cầm đồ phải tính theo ngày tháng Langsa, đồ cầm từ 15 ngày trở lại thì tính nửa tháng lời; chệp có tuân luật nước dàu, cứ tính theo ngày tháng annam, nếu quá một ngày thì họ tính lời một tháng.

Còn đồ cầm nếu rải quá mười tháng nhằm kỳ chưa bán chưa đem vào sổ, ta ến chuộc hay là thay giấy họ cứ gạt ta rằng đồ quá tháng đã đem vô sổ bán rồi cũng là họ nói chớ ta có biết gì đâu, đến kỳ bán họ mua rẻ rồi bán cho ta rất mát đồng bang đã choán biết rồi, còn như họ cho chuộc thì họ bắt ta trả lời nhiều theo ý họ muốn, ta phải nghe

theo nếu cái thì đồ phải bỏ, một cái sự hại cho ta là bao nhiêu? Một sự lợi cho họ là đường nào?

Thử xem mấy người làm công đứng cầm chuộc trong tiệm cầm đồ họ ăn tiền công mỗi tháng hai ba chục đồng bạc mà thôi tiền bạc dàu có dư nhiều mà họ xảy xài coi như chúa tể và cự phú phải là họ ăn lời các cổ mà họ dặng thông thả vậy không!

Xét lại tiệm cầm đồ ta làm dặng mà cứ sao dành diêm nhiên tọa thị mà để cho khách kiêu cư thủ lợi? Tiệm cầm đồ thì số vốn chừng ba chục ngàn thì là rồi có khó chi mà đồng bang ta làm không dặng? Lúc này dầu dàu cũng quyết nhứt tâm chung lo quyền lợi cho quê hương ước ao trong lục châu mỗi tỉnh hùn hiệp nhau một số bạc mà lập tiệm cầm đồ dặng vàng hời quyền lợi cho quê hương thì may mắn cho Đồng bang biết chừng nào.

Trần-quang-Minh

Quyền-thế và tư-bản

* Đương kim thời dợt, chẳng chi quý báu cho bằng bạc tiền, chẳng chi hơn cho bằng quyền thế, có bạc tiền mới có danh vọng, phẩm có danh vọng, thì phải có lòng bình chánh có dạ nhiệt thành, bề có dạ nhiệt thành thì ắt phải có tình đoàn thể.

Cực chẳng đã như người không tư bản người không quyền thế chẳng nói chi dáo ai dè ẹp kèm chế cách nào cũng ngựa cổ ra mà chọi; còn như muốn mở cái lương tâm ra mà chống cự với đời

kéo uống phạn râu mây, nhưng mà nhà không tư bốn, nhà không quyền thế, thì biết làm sao cho dặng, mưa phải cam tâm mà chịu nhục.

Chớ còn như người mà có quyền thế người mà có tư bốn, thì phải làm làm sao cho có ích với đời, chẳng may đi nữa cũng còn dương danh ư hậu thế.

Phàm người mà có quyền cao chức trọng, thì phải đem đường chỉ nẻo cho đoàn em út, điều dắc lên đường lẫn hóa theo nẻo văn minh, vậy mới phải là quyền-thế, lẽ có đầu ôm quyền-thế mà ta hướng thái bình bỏ em út chơi với không hề ngó tới, còn người mà có tư bốn, thì phải biết thương kẻ nghèo hèn mà giùm giúp cho nhau nương đỡ cho nhau mới phải, lẽ có đầu ôm tư bốn mà ta quang kỳ nhục, vậy thì chẳng là uống quyền thế, uống tư bốn làm ru.

Và lại lúc này là lúc cơ trời khiến cho chúng ta thức tỉnh mà gỡ cái ách của China nó làm nhục chúng ta bấy lâu nay đó. Vậy nên chuông cạnh tranh đỏ reo từ hướng, giây đoàn thể rải khắp lục châu, lẽ tự nhiên thì người quyền thế, người tư bốn, phải thức tỉnh trước mà kêu em út mới phải, có đầu riêng hướng thái bình, còn chệch khi ai nấy chịu sao? còn như chệch Lý Thiên khi Annam ta là phương đầu tri, nam mang từ, vậy ai là Annam mà chẳng đau lòng. Vậy xin các ông quyền thế, các nhà tư bốn xét những lời tôi ngu luận cho sát lý, coi có phải vậy không, như phải thì xin kết giây đoàn thể cho chắc chắn, mà tranh thương cùng khách trú cho sớm, kéo tội nghiệp các ông chủ bút nhứt trình kêu đã lạc vọng, hơn mấy tháng nay mà hầy còn kẻ trôi người sục: Song nhất lại mà nghe đó thôi, chớ phạn làm chủ bút thì phải

lãnh phần trách nhiệm to tác đó. Dấu cổ động cuộc tranh thương này cho đến cùng, cũng chẳng nề công lao, miếng là cho đồng bào thức tỉnh mà chung lo cuộc tranh thương, kịch liệt này cho thành tựu cho khỏi nhục đồng nội, thì hay hơn hết. Xin đồng bào xét kỹ.

Phú-sơn: Phạm-kim-Chi

Truy hồn mê ngủ

Đầu đội cờ tam sắc

Chơn đạp đất Lục-châu

Thấy trong tam giáo nhiệm mầu

Đạo phù thủy để truy hồn người ly mị. Cung...cung...cung...(Ba hồi cổn) Thần kiêu phục vọng Đại pháp tổ sư, Lục thập niên dư văn minh chói rạng. Gian tà du đoán luật pháp phân minh. Mấy số nhứt trình đồng kêu tỉnh giấc.

Tôi nay đệ tử tư Đại là danh.

Phù chú dành rành. Truy hồn xuyên lạc. Thần kiêu phục vọng Bắc vị báo chương Bút mặt đường đường. Tám phương [trấn thổ].

Thâu hồn ngay ngủ. Bất vĩa dặt giờ. Lại nhập bốn thân. Lại quờn bốn thế. Hồn khôn trăm trệ. Quán chệch tiệm chà. Nghe tiếng mã-la. Hồn về cho kiếp. Hồn nào chẳng kiếp. Thời Báo truy lại. Giác lại An-Hà. Tám cho hết u. Hồn còn sù sù. Chẳng nhập bốn thân. Bất lại Quốc-Dân. Dẫn cho nhập xứ. Cấp cấp như lực lĩnh; cung...cung...cung. Hồn khôn đi trước. Vĩa dặt giờ. Tuồng mặt ngất ngơ. Dưa theo thốt thụt. Mi khô, cháo vệt. Tào yếu bánh bao.

Café, Trà-tàu, bñh mỗi hñh mớ. Nghe còn thấy gò. Vĩa kiếp qui lai. Vĩa nào trẽ nãi. Nhứt-báo Mìn-đam. Cứ phép bắt giam. Giao cho Lục-th. Vĩa nào bñh rình. Công-luận, Nam-trung Sấm xét dùng dùng. Đánh cho nhập xứ. Cấp cấp như tá hạ, cung...cung...cung... Những loài phàn ác. Càng vĩa càng hñh, Lấy Ấn Côn-lòn đánh cho tang xát.

Ổ tiêu.....tiêu....

Vĩa hồn đã đủ. Bñh ngủ hết rồi. Mở mắt ra coi. Văn minh cả thấy. Phải bài phũ chú. Ếm qui trừ tà. Ngăn cấm những ma. Mền mùi mớ nguội

Á tiêu tả.....Viễn khứ

Phù ông cấm đông tây trấn thủ, cấm chà và, cấm chệch, cấm xá-tri, đừng cho tới đoạt thâu tài sản.

Chú lục hiệp bác nam khuyên nhủ, hiệp thấy ta, hiệp của, hiệp đồng bào, ráng gấn chí vĩa hñh quyền lợi.

Ấn ngũ-lời u trục chệch chà.

Phù lục giáp báo an chúng tộc.

Việc đã hoàn mãn. Quốc tộ miêng [trường.

Tứ hải thăng bường lẽ dân thọ mạng.

Chào, Gérant

de la Société Commerciale

Cu-lao-mây (Trà-ôn)

Mưu kế của đũa gian

Độc nhứt-Báo Langsa nơi khoản "Thời-sự" thường thấy nhiều người hay bị bọn gian ăn cắp xe máy hoài, nhứt là tại kinh-thành Saigon thiên hạ đồ hội, lính tuần thành giữ nghiêm nhắc

lầm, song chẳng rõ có nào sự mất xe máy xảy ra mỗi ngày không ngớt.

Nay xem báo "La petite Tribune Indigène" số 226 ngày 15 Novembre 1919 thấy nói mưu kế của bọn ăn cắp xe máy thiệt cũng là quí-quái để cho người ta lầm lầm. Tôi xin phớt lóm ít hàng dưới đây cho chư độc giả tường tất.

Thường thường bọn ăn cắp xe máy đây, ăn mất bánh bao lắm, đi một bọn hai đứa, chúng nó đem theo 1 cái xe máy mới, hiệu tốt, đến chỗ nào thấy người ta có để nhiều xe máy, chúng nó bèn dựng chung cái xe của chúng nó vô đồng xe đó.

Làm bộ vô tiệm 1, 2 phúc đồng hồ, rồi trở ra một đứa thì coi chừng người ta, một đứa thì lấy cái xe của ai đó (xe chúng nó muốn ăn cắp) nhảy lên chạy tuốt; ruổi mà người chủ xe hay, kêu lại thì nó lật dật nhảy xuống đem xe trả rồi xin lỗi rằng: Thưa ông tôi mất lật dật nên lấy lộn cái xe của ông, xin lỗi.... may phước, không thôi tôi phải chịu lỗi nhiều rồi.... Đây nè, ông xem thử cái xe của tôi coi còn mới tốt quá... và nói và cười rồi lấy xe nhảy lên đi: Ai cũng phải lầm, vì nó là người ăn mất từ tẻ lại có cái xe tốt, làm như vậy ai cũng cho là lật dật đi nên phải lộn xe.... Còn nhược bằng người chủ xe không gặp dặng chừng nó chạy tuốt khuất mình đi rồi, đứa khác bèn nhảy lên xe của chúng nó chơn đạp khoan thai đường như vô sự.

Khi nó ăn cắp dặng xe rồi, thì nó sơn phết, sửa vỏ bánh xe lại làm cho người chủ xe không thờ nào nhìn cho dặng.

Ấy là một kế của bọn ăn cắp xe máy, xin các chủ xe hãy quang phòng lấy.

P. K. X.

Bạn hát xiết Annam

Cirque Annamite

Bạn hát xiết của M. André Thận ở Vichlong đi hát khắp Lục-châu, đến đâu ai cũng là khen ngợi. Bạn hát này đến Cánhthơ hát tại Casino của M. Cao-văn-Hùng, hát trọn một tuần lễ từ bữa 24 tới 30 Novembre 1919, thiên hạ đến coi rất đông đảo. Trong bạn có nhiều tay tài-tử đến ca thien nghệ như 2 cô nữ tài-tử, Hu Cúc, Ba Địch; tay nhún cùng cao thấp, miệng thổi gong phũ trầm, ôi thôi! Thượn nhạc thay mây ngàn Tương-như, tiền bạc khiến đau lòng Kim-Trọng... Đâu ai đi việc chi gấp rút thế nào cũng phải dừng chân lòng nghe trong giây lát.

Còn nói gì mấy người làm tuồng: M. Liên danh du, chào lộn nằm ngổ ngồi cách, lại còn để ghế trên du ngồi coi thật là hay không chỗ coi. M. Viên đi giày dù kiểu lạ, quí gô lấp lánh, nằm ngửa trên giày thật là giỏi. Trong bạn còn nhiều người làm tuồng nhào múa, như M. Chuyền nằm ngửa lấy 2 cái chơn liên thông nhiều cách coi rất lạ, còn phóng dao cũng là hay, thấy ghê mình.

Hề điều rất có duyên, nhiều cái cười là cười, thì có ai làm cho qua M. Thông và M. Cang. Hai người làm lớp Nguyệt-Nga Bùi-Kiểm ca có ra bộ và hát Triều-châu, làm lớp "Thằng Lính bán heo" thật là hay là ngộ, ai thấy cũng cười nôn ruột.

Trong mấy đêm bạn hát xiết Annam này hát tại Cánhthơ nào Langsø, Annam (không có một tên chệch đến đâu...đó, nó thú vị đó nên nó cư xử với mình như thể thấy chưa!.....rằng mở con mắt lên mà coi bộ Annam..... rất đời là chà xát chetty) ít thấy hay dự cuộc hát

xương song bữa đó còn 4, 5 trự đến xem thay huôn là chệch.....

Nhiên người làm tuồng rất nên thuận thực, vì vậy xem rồi đều trầm trở phong ngợi không xiết.

An-Hà Nhựt-Báo kính đôi lời trước là khen tặng Đồng Bang là M. André Thận có công lập thành một bạn hát xiết, cách sắp đặt rất nghiêm trang lễ chính và kép hát nhiều tay thien nghệ làm tuồng xem thật là đẹp mắt đáng đồng tiền; sau xin cầu chúc cho Quý Bạn đang thanh hành tấn phát.

An-Hà Nhựt-Báo

Hội-Đồng Quản-Hạt

Ngày 4 Janvier 1920 tới đây, Chánh-Phủ sẽ mở cuộc tuyển-cử Hội-Đồng Quản-Hạt lại. Những Quý vị dự cử trong mấy quận kia thì chưa rõ là ai, lại nghe nói phong-phanh rằng: quận Cánhthơ Sốt-trắng Bã-liên Trá-vinh sẽ có một vị là ông B. N. B. đại diện chủ ra dự cử. Nghe vậy lời vậy, song chưa át; chứ quận Long-xuyên Châu-độc Hà-tiên Rạch-giá thì có ông Lê-bá-Cang sẽ ra chận cử.

Ông Lê-bá-Cang đây điển sáng, qui mô ở Châu-thành Cánhthơ, trước đã làm Thông-ngôn Tòa-Án có đi nhiều tỉnh Saigon, Rạchgiá, Trá-vinh, Cánhthơ, ông giúp việc nhà nước đang thăm niên trên 23 năm, nay tuổi quá tuần bát hoặc, đang lãnh phần hưu trí đường nhân rất vinh rất diệu. Chẳng những gia tư hào họ mà thôi, thêm tánh hạnh hiền lương ngôn từ bất thiệp, ông Lê-bá-Cang cư xử với mọi người ai cũng mến, ai cũng

đẹp, lại có lòng hay vì Đại-nghĩa ái Đồng-bào nhứt là trong cuộc cổ động tranh thương lúc này, ông có lòng sốt sắng lắm, lo kêu hùn lập tiệm dặng buôn bán mà kéo quyền lợi về cho quê hương mình.

Nay ông vì Đồng-bào nghĩa nặng ra dự cử chức Quản-Hạt Hội-Đồng dặng thay mặt cho dân giữ đều lợi ích trong 4 tỉnh: Longxuyên, Châu-độc, Rạchgiá, Hà-tiên thì ông sẽ thi thố hết lòng cho dặng vẹn toàn phần trách nhiệm. Bỏn tánh ông Lê-bá-Cang thật là quyết đáng hể hứa cùng ai đều chi thì chẳng hề khi nào bỏ qua lời hứa.

Vậy xin các vị thừa sai trong 4 tỉnh nói trên đây, vì lợi ích cho quê hương mà trách cử nhân tài thế mặt cho dân thì lẽ nào người xứng đáng như ông Lê-bá-Cang đây, các ngài lại phụ sao?

A. H.

Đồng tình tương ứng

Vì cuộc tranh thương mãi bảo lợi nguyên, Dân thấy nhiều tình trong Nam-kỳ ta đều nhờ mấy ông thượng-trí đủ quyền hành, mấy ông hào-gia sẵn tư bốn, nên việc hùn hiệp buôn bán coi mỗi sốt sắng phối phở quá; còn Dân ngành lại Cánhthơ là chỗ của Dân sanh cư đây thiệt là một xứ điển-địa phi nhiều phiền ba tháng cảnh, bức thượng trí chẳng biết mấy ngàn, nhà tư bốn đếm thôi không xiết, lại dặng tiếng phong, là Kinh-dô miêng Hậu-Giang, thiệt là vinh diệu, vẻ vang biết chừng nào, đáng lẽ lúc này cái sở-hành phải làm làm sao cho phù cho hợp với cái tình danh chứ, song Dân dòm, ngóng,

trông.....than ôi! tình cảnh yém liêm âm hao vắn bật, nên Dân có buồn thỏ thỏ đôi lời cậy Quý-báo An-Hà dặng nơi số 137 cái bài "Thấy người mà buồn cho ta" ngưỡng trông hàng Thượng trí tỉnh Cánhthơ thăm xét.

Nay lại thấy cũng trong Quý-báo số 141 nơi bài "Thân Bào Tư Tái Thế" của ông Lương-văn-Thông cho Dân là liệt sĩ báo Dân nếu có lòng thương quê hương vì chúng tộc hãy lần đến sân các ông mà cầu khẩn khốc lóc đôi ba phen họa may các ông có động lòng cho tôi con nhờ phần phước (ấy là chước Thân. Bào Tư khốc bá ư Tân-Đình...hay...).

Lời ông Thông luận phải, đáng khen, song đến sân các ông thượng-trí mà khẩn cầu như Lưu-Huyền tam đảo Mao Lư, e các ông phiền, vì các ông là bức thượng trí lẽ nào các ông đi độc thiên kỳ thân mà chẳng tương quyền lợi của quê hương, đành để cho khách kiêu-cư thâu thủ...!... Các ông cũng đau lòng xót dạ nếm mật nằm gai chứ! Tương các ông chưa thì thố được đây: một là vì phạm sự buộc ràng, hai là dãi cơ thời; thuận tiện hoặc là các ông đã khởi sự kêu vốn tranh thương, song chưa cho ai hay hiểu chăng? Các ông mà không làm gương tốt cho đoàn hậu tấn, thì ai mà làm cái gương nấy chứ?

Ông Thông ôi...! Ông đã có dạ nhiệt thành như Dân, Dân xin vô lễ gọi ông là bạn đồng tình và xin ông hãy thấp hơi cùng Dân để lời kính nhắc các ông rồi cậy quý báo An-Hà ra ơn ăn hành giùm thì cũng đủ thấu đến tai mắt các ông vậy; lựa là phải đến sân nha mà cầu mà khốc, Dân e chẳng hợp cái thể phẩm nhân cách theo thời đại văn-minh nấy đó

Nguyễn-văn Dân (Cánhthơ)

Toà Đại-Hình Cánh

Kỳ này Tòa Đại-Hình hỏi xử 14 việc trong 4 ngày (4, 5, 6 và 7 novembre) phần nhiều là ăn cướp/dắt nhà, đánh giết nhau v.v.v., tương chẳng cần kể ra đây làm chi cho nhọc mắt khán quan. Có một việc "THỢ TRÁI OÁN TÀI CHỦ" giết người chủ nợ rồi quyết dẫn thầy cho nhậm, song lẽ trời dân vậy, khiến cho bại lộ mỗi gian, đáng cho rõ câu ác lại ác báo. Vụ ấy sự tình như vậy:

Ngày 28 Janvier 1919, Hương-chức làng An-Long chạy từ cho quan Biện-Lý Châu đốc hay rằng: tên Hương-Hào Nguyễn-vân-Hoai đi dân mất biết, chẳng ai rõ tin tức chi ráo. Sau lại tìm kiếm gặp đang 1 cây dù và 1 cái khăn của Hương-Hào Hoai tại đường hẻm đi nhà Công-sở. Chỗ ấy cách xa nhà người ta ở, lại có một vũng máu và nơi mé rạch gần đó thì có máu cục. Khi ấy ai ai cũng nghi cho Hương-Hào Hoai bị giết rồi liệng thầy dưới rạch.

Thật quả, qua ngày 30 Janvier 1919 người anh của Hương-Hào Hoai kiểm dăng thầy bị trôi có cột một cục đá tại cổ, một cục đá dưới chơn (neo nước) song chừng thầy sinh cũng nổi là đã trên mặt nước. Nhìn quả là thầy của Hương-Hào Hoai.

Chờ đến báo cho quan Biện Lý hay, ngài dạy đem cho quan Lương-Y mở thầy khám vết, thì thấy bị 2 vết nặng (1 vết tại cổ-cổ, 1 vết tại bụng) Vết tại cổ-cổ đứt mạch máu lớn nên phải chết tức thì. Xem cái phổi thì rõ rằng Hương-Hào Hoai bị giết chết rồi mới đem mà neo nước (dầu thầy).

Nhờ sức quan chủ quận Tân-Châu tra xét bắt dăng đưa sát nhơn là Phan-văn-Nhi, tên này bị Hương-Hào Hoai kiện nợ. Nguyên ngày 22 janvier 1919, Hương-Hào Hoai dăng án tòa đi với Hương chức làng đến biên tịch đồ đạc của tên Nhi nên nó cố oán giết Hương-Hào Hoai mà rửa hờn. Có lẽ cũng có anh em bà con nó giúp sức nó trong vụ sát nhơn này.

Bắt Phan-văn-Nhi tra vấn, nó chối ráo: Kiểm nhiên có, song xét ra là đến phi lý. Liub mật thám tâm rõ chắc là tên Nhi cố sát Hương-Hào Hoai, có 1, 2 người anh em nó giúp sức với nó. Bắt anh em tên Phan-văn-Nhi là Phan-văn-Biên và Phan-văn-Ta giam mà tra hạch. Tên Ta khai rằng: sau khi biên tịch đồ đạc rồi anh nó là tên Nhi tính giết Hương-Hào Hoai mới nghe. Nói vậy nó hay vậy, chứ không dè việc đến đời như vậy. Qua đêm 27 lúc canh khuya, nghe tiếng chó sủa nó nghi là ăn trộm, thức dậy rình lại gặp anh nó là tên Nhi, tên Biên và tên Công lấy ghe nó đi dân mới về. Nó hỏi Nhi trả lời rằng: Tao và tên Biên đã giết chết Hương-Hào Hoai hồi sớm mai, bây giờ đi neo thầy nó mới về đây.

Chừng đem tên Nhi đối diện với tên Ta, thì tên Nhi chịu thiệt có giết, song cũng có 1 mình nó giết mà thôi. Tòa xét lẽ chẳng đủ tin, nên tra vấn nữa, sau rõ mới có tên Biên phụ lực cùng nó trong vụ sát nhơn đó. Tên Biên cũng có tích cừu hận Hương-Hào Hoai làm nó bị 2 năm tù hồi năm 1915 về tội ăn trộm, lời tên Biên dưng có đều phi lý. Tòa xét quả quyết 2 tên: Phan-văn-Nhi và Phan-văn-Biên đã cố ý giết chết Hương-Hào Hoai dăng rửa hờn riêng của chúng

nó; nên Tòa lên án xử mỗi tên 20 năm khổ sai (20 ans de travaux forcés)

Đây cũng là một cái gương đáng cho người đời soi lấy: như tên Phan-văn-Nhi đây thiệt là độ lượng hẹp hòi, đã chịu vay của người, chẳng lo trả cho vẹn toàn, dẫu không có cũng dụng cam ngôn mý từ mà nói, có lẽ nào người chủ nợ chẳng biết thương nợ hay sao? Lại dụng cách giả mang giết mạng người như giết thú...!..Cho hay rằng ừc bị 5, 7 lớp lờ, ừc mà làm như vậy thì khổ sở mạng đời, lại mang câu "THỢ TRÁI OÁN TÀI CHỦ" là khác nữa.

Còn kẻ cho vay cũng chẳng nên lơ thiết mà đồ lợi cho thối quá, cho một muốn lợi mười lẽ nào không thù oán. Luật định lợi 2 phần, song ít ai tuân theo đó. Ăn lời nhiều kẻ thiếu trả không nổi, nóng của kiện thưa sanh đều xích mích. Xét việc trên đây: dẫu mà tên Nhi và tên Biên chịu 20 năm nơi dữ-ly, thì Hương-Hào Hoai không lẽ tái sanh. Cũng bởi, trước chẳng hay tính sự, nên chung cuộc rồi một bên thì táng cốt một bên phải thọ hình...khá tiết... Có phải: LƯƠNG PHƯỚC DIỆT BẠI, CỜ THÂM HOA DIỆT THÂN...tín hồ....

K. X.

Tự do diên đảng

Bản-báo tiếp dăng thơ của M. Trần-long-Phước Giáo tập ở Ngã-tư (Vĩnh-long) nói vậy...và lời của Thông-lin lại nói vậy... làm cho Bản-báo hắc bạch nan phân. Vậy xin ấn hành cả 2 bài vào đây cho Đồng-bang, nhất là Đồng-bang ở Ngã-tư Vĩnh-long công luận giùm.

Vĩnhlong le 4 Novembre 1919

Trần-long-Phước, Instituteur à Ngã-tư

à Monsieur Trần-dắc-Nghĩa

Directeur du Journal A. H. N. B.

à Cánh

Monsieur le Directeur,

Kính ông dăng vắn sự như ý, sau này em xin thưa cùng ông một việc. Trong kỳ báo ngày 30 Octobre 1919 n° 139, ông khoản "THƯƠNG CUỘC TƯỜNG TÍN" thì nhứt trình An-Hà có trách tôi và nói rằng tôi sao không tấn bộ lại tính thối lui và nói rằng tôi có ăn chuối của chặc sao?

Ông ơi! Em thưa cùng ông rõ: Chẳng phải vì cuộc tây-chay ngày nay mà em ra lãnh pháp trách nhậm làm Hội trưởng của Nam-lệ-Thủy mà tranh thương với Chi-na.

Em đã sáng lòng từ em ra trường từ năm 1910 tới giờ. Song em có ý ấy mặc dẫu chờ em bị vì bốn phạm ràng buộc cho em, nên em qua đường thương mãi chưa dăng. Cưới vợ rồi là 1913 thì ông thân sanh của vợ em qua đời, em phải ở bên vợ 1 năm mà khuyên can bà gia em. Việc nhà buồn bã, muốn sự nan hành. Qua năm 1915 em đứng tuổi bắt thăm lính, Quan chủ Tỉnh dạy em phải vào làm việc nhà nước thì người trừ lính cho em. Ông ơi! bắt dắc di em phải vắng song em nghi vì làm việc rồi thì cái sở nguyện của em sẽ trở nài lăm, song phải chiều theo lương sống.

Nhưng em hỏi lương tâm của em; nên vào sở nào? Duy có sở Giáo-Huấn, thì cực khổ song rất hữu ích cho đời và không mang tiếng thị phi. Lúc ấy em đến Quan Đốc-học thăm ngài và tỏ hết tâm nhiệt thành của em cho ngài biết. Ngài

nghe đem lòng thương em nên đem em vào làm bộ hạ cho ngài.

Rất khổ cho em, quan huộc em phải làm giao kèo 6 năm. Em phải tuân.

Năm nay đã đến 4 năm em nóng trông đủ số em sẽ ra mà lo cuộc tranh thương với ngoại bang. Bỗng đâu nổi lên một trận Nghĩa Phong, rung động trong cõi Đông-Dương là sự tuyệt giao thương mại cùng ngoại bang là chi-ra.

Em nóng vì đời 2 năm nữa rất dài em bên xin cùng ông thân em mà buôn bán song tiết vì em mắc thừng trong việc nhà nước, thì theo phép, em chẳng được làm theo ý muốn của em.

Em thấy Trương-quan-Huy và Tư Thợ hai người vô nghệ tùy thân em mới xuống lập quán cà-phê và boucherie tại Ngã-tư.

Hai người nông cả hiệp với em kêu hai ba người nữa hùn vào lập ra xưng tề hiệu là Nam-lệ-Thủy.

Khi nhóm thì Hội cử em làm Hội-Trưởng. Em nghĩ tại sợ, tri, siêng như em mà lãnh phần trách nhiệm ấy thì khó lắm, song người người đều quyết cho em. Nên em phải lãnh.

Lúc đó thì em tuyển cử như vậy: Tư Thợ tự xưng mình có tài giỏi về sự mua bán thịt heo nên lãnh làm Quán-Lý về boucherie.

Trương-quan-Huy làm Quán Lý tiệm-cà-phê.

Vốn 350\$ hai người Quán-Lý ra tài một tháng là 181\$. Em xét số cuối tháng hỏi thì 2 người nói đầu tháng rành rành. Tiền cái tủ bốn giữ còn 40\$ và của 2 Quán-Lý ấy thì 11\$15.

Em thấy vậy buồn lòng quá. Vì chẳng phải lỗ mà em buồn.

1° là song làm cho mất cái sự tin cậy

2° là xét thì hết hai người là Tư Thợ và Trương-quan-Huy chẳng có lực chi

mà duy trì cho ngày sau mà hội sẽ gỡ cái lỗ ngày nay lại.

3° là hai người bơ thờ quá lắm. Thịt bín không chừng. Cà-phe bữa khai trương ai cũng khen, qua sau kẻ kẻ đều chê.

Em thấy vậy em mới xin từ chức Hội trưởng. Vì ghe phen em dạy đều chi thì nhĩ vị Quán-Lý chẳng làm theo, cứ tự ý của mình mà làm. Thật là một cái vẻ trò chơi.

4° Hai người lại chứa đi trong quán đêm ca in đi. Nhìn vào như chỗ lầu xanh. Em hổ thẹn. Có lẽ đến trên tấm bản đồ để những bánh. Trên để bán món kia có, rồi dưới để: «Tại đây có chứa đi»

Bởi vậy em xét và suy nghĩ trót dời ba phen song chất rằng làm nữa thì không tiến mà trả sở hui

Ông ơi! Người mà có ăn học ai ai chẳng biết hổ. Ai chẳng biết bình. Song cái fonctionnement của quán Nam-lệ-Thủy thật là một cách vô cùng khó sửa.

Em dám chắc đầu cho ông có tại đó ông cũng phải chịu như em.

Em đọc quý báo An-hà thấy rồi em rất hổ phạ em là nam nhi, để đời nghị luận.

Song ông vì ở xa nên làm sao biết người choặng. Xin ông vì lời của em ngày nay mà suy xét đừng nghe những đũa liêu nhơn mà nhục một lời trong quý báo thì ra là càng bại hoại cái chiến thương này lắm.

Tại chợ Ngã-tư, cũng buồn được là vì Annam còn mê chệch thật.

Song em tức vì chuỗi chệch mà để em ăn thì cái lòng ngay thẳng, càng dờm cứng cỏi của em với cái dạ nhơn từ và hiền hậu thuở nay, có một khoản hàng trong An-Hà mà nhục em thật đáng buồn

Xin ông dạy rửa dùm cái lời trong An-hà em rất đội ơn ông. Vì em không dám phiền quý báo An-hà vì có câu Nurt nuyet tuy mình, nan chiểu phú Đón chỉ hạ.

Kẻ tiểu nhơn nó thừa cơ xin ông chờ nghe.

Tôi sẽ đến thăm ông và tỏ tất lời cho ông rõ. Chớ chi tôi được đọc tờ quý báo trước lễ thì ngày 2 Novembre tôi đã gặp mặt cùng ông động cho ông biết sự ức của tôi.

Ngặt qua 3 Novembre em mới thấy thì trễ quá.

Thưa ông tiểu nhơn đánh trên đầu không sợ, chớ kẻ có học thức trong cái não sanh. Thì nhục chẳng chịu nổi.

Tôi viết thư này cho ông thì giọt lụy của tôi đơm theo ngòi bút.

Chớ chi em có sách em bay qua Cầu-thơ động thăm ông và tỏ hết cái đau đớn của em cho ông rõ.

Em về đây không hết em rất đau lòng.

Xin ông lấy lòng rộng rãi mà rửa dùm cái tiếng chệch cho em ăn chuỗi. Ông ơi! đau lắm vì em là Annam thiệt. Và là người tuy nhỏ mà lòng ngay thẳng của em nó làm cho lắm kẻ phải vì và kiên em.

Nay có một chút mà mang tiếng xấu ấy là tiếng em đã tránh trước khi em xin làm việc.

Sự hà lạm là xấu, em rất ghét!!!

Kính chúc ông mạnh giỏi và chúc cho báo An-Hà muôn muôn tuổi.

Ký tên: Phước

Trần-long-Phước Instituteur

Ngã-tư Vĩnhlong

Bớ thấy giáo Phước Ngã-tư cuộc thương mại của đồng bang khi mới khởi đoan kêu hùn hiệp nhau rất sốt sắng, chệch sợ rồi, sao rồi yếm liếm đi vậy? Quận Tam bình thấy Cai Bình-thời, ký cho chệch 3 tháng phải đi để phổ cho Annam ta buôn bán, thấy Cai Đình-Phú cũng sảng lòng dúi chệch lại dựng lên 1 tiệm thuốc-bác mà buôn bán với đồng bang, thấy Em ra công khuyến nhủ đồng bang lo buôn nay tại quận Tam bình cuộc thương mại rất mau tấn phát. Còn chợ Ngã-tư là chỗ

cổ danh có đủ Cai Phó tổng, nhiều ông tru thế mảo thời, nhiều nhà cự phú, hiềm kẻ hảo tâm đã sảng lo cuộc tranh thương bị ai lấp neo ngăn đường mà hai cuộc thương ta tẻ? Như có cái trát của quan chủ tỉnh giao cho hương quán Được Ngã-tư phải coi chừng đừng cho chệch cạo bỏ ốm mà bán tại chợ, dạy chệch mỗi buổi phải đem bò đến cho hương quán xem xét rồi phải để bò tại công-xi mà cạo. Bị ai tranh quyền với hương quán Được, không cho hương quán dự vào từ hôm rầy đây chệch một mình 1 chợ nó làm sao tại ý nó sao vậy? Có 1 người Annam nào đó có quyền hay lần la đến hủt với chệch, ăn cơm với chệch, nói lùa theo chệch, hợ chệch ghét đồng bang, làm cho khắp chợ Ngã-tư đều đổ thán? Vậy xin mấy ông tru thế mảo thời và chư đồng bang Ngã-tư đừng thêm nhón người đó là Annam kêu nó là con của chệch.

Thấy thấy đồng bang Ngã-tư điềm nhiên tọa thị, thấy nóng lòng sợ tiếng chệch khi ra rú tám Tho, tư Thợ, Trương Quang-Huy, Trần-tích-Đức, Bùi-hữu-Đur hùn hiệp lại lập tiệm cà-phê hiệu "Nam-lệ-Thủy" 1 thớt thịt bò và 1 thớt thịt heo tại chợ, phải khen! Bây giờ lại bán đồ nhĩ phẩm cho mấy phần hùn ngả lòng tiệm Nam-lệ-Thủy đóng cửa, 1 thớt thịt bò và 1 thớt thịt heo cũng đẹp rồi, há không đáng buồn sao? Ờ ờ không chệch hết đồng bang Ngã-tư sao?

Thi tập

HÒA NGUYỄN VẬN

Bài "Hoài hửu thi" An-Hà số 128.

Tráo chát vừng trăng lúc mèo tròn,
Hiệp tang nhớ bạn những thôn don;
Năm thì tranh nhau lòng chi xuất,
Chạnh nghĩa tương tri đã cửa môn;

Mấy khúc trên non người cũ vẫn,
Những lời dưới nguyệt lối xưa còn;
Trung thu ai hẹn cùng ai đó?
Trông đến đường soi dạ sắc son!

Báclieu Tệ-hữu
Lê-chơn-Tâm
phụng họa

TRƯỜNG HẠN KHÚC NGÂM

Nước non còn để tiếng tri âm,
Mấy nỗi chia phôi lướt xót thăm.
Đá nát vàng phai sáu bước lạc,
Sao đời vật đổi chạnh tình thâm.
Huê đào năm ngoái còn cười gió,
Thuyền khách người xưa đã trôi cam.
Mừng bày cho ai yên bấy phận,
Kim bằng xin thế giải đông tâm.

Báclieu, Lê-chơn-Tâm
cầm tất

TỨC SỰ CẦM TẤT

Đời người đến thế chẳng xong gì,
Thôi, cảnh phiền ba cũng bỏ đi.
Thế củ để cho trời đất biết,
Nguyên xưa trời có nước non ghi.
Nếu đành dứt lối cùng chung đỉnh,
Thả quyết liễu thân với vận thì.
Tâm sự vô tư, ai dấu biết,
Biết ra để vậy, biết làm chi!

Báclieu, Lê-chơn-Tâm dit Thận

TỰ THUẬT

Ái ghét không phiền, miễn chớ ham,
Biết ta, ta biết, biết ta làm.
Tùy thời muôn việc, cần ai tá?
Gần chí trăm năm chẳng tính xam.
Trối kẻ lợi danh đường hoạn bước,
Giàu lòng vàng đá sự đời kham.
Thảo danh miêng dặng dưng như bọt,
Ái ghét không phiền, miễn chớ ham.
Báclieu.—Lê-chơn-Tâm dit Thận

Lạc điệp qui căn

Tiểu thuyết

(Tiếp theo)

Bạch-Mai hỏi giắt lời, Sáu Khùng tiếp nói: bữa nay Bà-Cà thấy vẫn cháu tới làm công chuyện cũng có hỏi, song chú nói bộ khi cháu có việc nhà thì phải.... Sáu Khùng nói tới đây, Nguyễn-thời-Quai lại nói: bữa nay là ngày con Bạch-Mai cúng mẹ nó, nó mới than khóc vừa giắt kể chú sáu mấy bước vô đây, qua thấy chú mấy qua cũng mừng, đã hèn lâu chú mấy ít ghé nhà, tuy vậy mặt dàu, chớ 2 ta là tình cố kết, con của qua thì cháu của chú mấy, bởi vậy nó có vô nhà Bà-Cà làm thuê mượn chuyện chỉ qua gởi gắm nó cho chú mấy coi chừng đỡ giùm cho qua, vì nó phận là gái ẽ nổi dòng quyền hơi kèn làm cho tiếng tăm bại quai thì tội nghiệp cho qua lắm. Sáu Khùng nói: khá mà, con hai đây coi bộ siêng-sáng và cũng là chính nết, nên Bà-Cà thương nó lắm, mấy đứa gia trưởng trai trong nhà, như là thằng Xước, thằng Mắm, thằng Báu, thằng Ó, một hai khi cũng có ghẹo chọc, cái nghề con trai mà thấy gái sao cho khỏi.... Người ta nói: Bướm ngộ bông như Trương-Phi phùng Tào-Tặc... Hề mà: Bà-Cà hay bá ó mấy đứa nó hoảng kinh hết. —Bê nào chú mấy cũng la chừng giùm cho cháu, à chú mấy đi chơi hay đi đâu ngoài này? —Ờ đợi với người ta, rảnh rang gì mà đi chơi, đi đây thì anh cũng biết tôi đi tiệm chú Sò mà mua nhựa chớ đi đâu, sáu Khùng nói và cười xòa rồi từ giả Thời-Quai mà về, Bạch-Mai chạy theo ra dặng nói: Con Sáu về làm ơn thưa với Bà đến mai tôi vô làm công chuyện. Sáu

Khùng thấy Bạch-Mai đứng một mình, muốn đem chuyện Anh-Tuấn báo mình đi dò tin vắn...vắn...mà nói song nghĩ lại nếu mình chuyện vắn lâu ẽ anh Nguyễn-thời-Quai nghi chẳng....!phần lại chưa rõ bụng Bạch-Mai ra thế nào? thoi để thủng thẳng nay mai gì sẽ tỏ, nghĩ như vậy bèn dặng lại nói ừ, vậy thì mai cháu vô há. Bạch-Mai dạ rồi trở vô nhà.

Khi Sáu Khùng về đến Huỳnh-gia-trang đem hết công cuộc thuật lại cho Anh-Tuấn nghe và thêm rằng: Nếu cậu muốn gặp mặt nó, thì ngày mai cậu hãy thức cho sớm đón nó tại cửa ngoài thì gặp đả—mà chú có nói với nó cái gì chưa? —Chưa!—sao vậy?—nói cái gì dặng, anh Thời-Quai ảnh ở nhà với nó, ông nội tôi cũng không dám nói lựa là tôi..... —À thoi, như ngày mai tôi gặp nó rõ phải nói với nó làm sao? kêu nó bằng giống gì?—Tuấn nói mà tức cười, chưa biết chọc gái mà biết muốn vợ chớ, thì kêu nó bằng cô hai....Chừng cậu có gặp nó kêu nó như vậy: Nè cô hai, đứng lại tôi hỏi thăm một chút. —Hỏi cái gì đó?—Thì kiếm chuyện gì đó mà hỏi, hoặc là: Ngày hôm qua sao cô ở nhà?...LÀM CÁI CHI VẬY?...TÔI THẤY PHẬN CÒ CỰC KHỔ TÔI ĐEM LÒNG THƯƠNG...ÔNG GIÀ CỦA CÔ LÚC NÀY MẠNH CHƯA?...kiếm mà nói cho có chuyện rồi lần lần gài qua việc đó. Anh-Tuấn lập tâm mấy lời ấy, hèn mồm tái cho Sáu Khùng 1 cái bạc, rồi trở về thư phòng, tối lại trần trọc trông mau sáng dặng ước hỏi thử coi Bạch-Mai trả lời bao nả?

Cho hay là giống hữu tình

Đố ai gỡ mối tơ lành cho xong

Rạng ngày Anh-Tuấn ra cửa ngoài già ý đi qua lại dặng đón nàng Bạch-

Mai. Đứng đợi trót giờ, bỗng xa xa thấy 1 người đi tới, Anh-Tuấn xem rõ là Bạch-Mai, mừng khắp khởi, lòng bất hồi hộp (chẳng phải là sợ sệt đến chi, song mừng quá nó làm như tưởng một duối.....khớp), nên khi Bạch-Mai đến gần Anh-Tuấn muốn kêu mà hỏi, ngặt cái miệng nó bất dấn-dà làm cho Bạch-Mai đi qua khỏi rồi, Anh-Tuấn mới cất tiếng lên được mà kêu: Cô hai..... Bạch-Mai nghe kêu, miệng thì dạ mặt dặng lại dòm Anh-Tuấn một cái rồi cười dẩu đi thẳng vào nhà, Anh-Tuấn đứng ngó theo chớ không tỏ dặng một lời chi ráo (cái đó là tại mình khớp) Bạch-Mai đi dặng ít bước bèn dặng lại thấy Anh-Tuấn mắt thì ngó mình miệng lại cười chum chim. Bạch-Mai thấy vậy lại càng đi mau hơn nữa. Khi Bạch-Mai đi vừa khuất bóng, Anh-Tuấn ngẫm nghĩ tức

tối lấy mình, chuyện gì hồi nãy gặp nó mà á khẩu nói không dặng để cho nó đi trót bây giờ làm sao....Tuy chưa nói dặng, song Anh-Tuấn chẳng mõi lòng, quyết chí làm làm sao mà tỏ dặng chút tình cùng Bạch-Mai mới là nghe cho.

Nói về Anh-Tuấn đang suy nghĩ, xảy có một người dờn bà đi ngang qua đó vọt miệng hỏi: ủa cậu Hai làm gì đứng đây vậy? (người dờn bà này vẫn là vợ của chú mười Bịa nhà ở thân ngoài một dới, lại là một người tá điền của ông cả Huỳnh-dinh-Thoại. Từ ngày chú-Bịa bắt bệnh qua đời hơn 6 năm rồi, thêm Bịa ở góa hăm hức cùng 1 đứa con trai tên là Thăng Yếu được 12 tuổi. Nhà thì nghèo Thêm Bịa siêng năng buôn gánh bán bưng mà nuôi con, song có chừng mỗi ngày hay uống chừng 3 đồng su rượu,

tánh cũng hay mau chơn lẹ miệng lắm) Anh Tuấn nghe hỏi day lại trả lời rằng: tôi đứng đây chơi vậy mà, còn Thiểm đi đâu về đó vậy?—À, đi xóm trong dòi tiền mới về.....giữ ác không!.....hèn lâu mới gặp cậu, sao cậu không xuống nhà tôi chơi cậu.....—Có rảnh đâu đứng mà đi chơi—khéo thì thôi! Cậu làm công lên chuyện xuống gì mà không rảnh, cho bằng cậu sợ đi ra con gái nó chọc cậu chơi gì.....Thiểm Bìa nói tới đây rồi cười ngất.....bèn từ giã mà về.

Anh-Tuấn vừa mới bước chơn vào nhà lại gặp Sáu Khùng hơ-hải chạy ra nói: Cậu hai, hồi giờ ông hỏi thăm cậu hai ba bạn, tôi cũng là lãnh miệng nói cậu đi đồng, không thời ông ra đây á là khôn khổ.....!—Có gì đâu mà khôn khổ—Vậy chờ cậu không gặp nó sao?—Gặp, mà không nơi gì được hết mắ nó đi mau quá—Ờ khổ không.....!...Thời để mai cậu sẽ don nữa đi.....

(Sau sẽ tiếp theo)

Phạm-kỵ-Xương

Giá bạc

Kho bạc nhà nước..... 10 180

Đồng-Dương..... 10 80

Giá lúa

Từ 7\$00 cho đến 7\$10 một tạ tùy theo thứ lúa.

Lời Rao

Ông trưởng-toà Nguyễn-quang-Khuê cần dùng một người làm phó trưởng-toà (clerc assermenté);chẳng cần chi thạo nghề ấy, miễn là ăn học đủ thì thôi.

Ai muốn xin do nơi Báo quán An-Hà.

Nam-Bắc-Ai

Kính trình cùng quý-vị:

Tại tiệm tôi, có trữ Trà-Nam-Việt, dầu mần (Essence de menthe) hiệu Lò-tiên và các thứ xà-hong.

Có phòng ngủ, rộng rãi sạch sẽ.

Có bán cơm Annam, cơm Tây, và rượu lè.

Người Quán-lý tiệm này, biết phép vệ-sanh, chớ nên sự tinh khiết ít nơi bị kịp!

Cúi xin chư-vị đóng-bảo, mở lòng đoàn thể, giúp chúng tôi cho vững bước trong cuộc thương trường, là 1 điều chúng tôi rất trọng ơn chư quý vị lắm đó.

Nghĩ rằng:

Người Annam, thường Annam, Lấp sòng, phá núi, dầu làm như chơi!

Monsieur Lê-Mai, Quán-lý

Nam-Bắc-Ai

Poste de Trà-ôn

Kính đôn

Mấy ông Chủ-bút Nhứt-trình quốc-ngữ nếu đi lỡ đường, ghé ăn, nghỉ tiệm tôi chúng tôi chẳng tính tiền chi cả.

Lời rao

Ruou Rhum Stella

Hội làm Đường và làm rượu róm ở tại Cantho kên hùn vốn thêm cho đó 1 triệu rưỡi quan tiền langsa (1 million et demi de francs)

Vị nào muốn hùn xin do nơi ông QUẢN LÝ hội ấy đương niên ngụ tại phòng văn quan Trạng-sư A. Viviers tại Cantho

Nam-Đoàn-Thẻ

RESTAURANT

Quai du Fort (Cantho)

Kính cùng lục châu chư tôn dặng rõ: Chúng tôi mới lập 1 cái tiệm hiệu là NAM-ĐOÀN-THẺ gần cầu tàu Khách-trú, gần nhà hàng ông Võ-hiếu-Đế (quai du fort Cantho) để bác đồ điểm tâm như là: café, bánh, nước đá, và đủ thứ rượu (Consommation) và sách, vở, giấy, viết, mực v. v.

Xin mời lục-châu chư tôn có dịp đến Cantho tiện đường dời gót ngọc lại tiệm chúng tôi, trước coi cho biết công cuộc chúng tôi tạo lập, và sau nữa, chư tôn muốn cần dùng món chi, chúng tôi sẽ làm cho chư tôn vui lòng.

Xin đến, sẽ thấy chúng tôi hết lòng hoan nghinh và tiếp đãi vừa ý chư tôn chẳng sai.

Xin chư tôn niệm tình Annam cùng nhau.

NAM-ĐOÀN-THẺ Cẩn bạch.

Hậu thanh

Giao tiếp thương mại hội

CU LAO MÂY—TRAON

Hội mua bán lúa

Hội này khởi sự mua bán từ ngày 1° Mars 1919 đến ngày nay là 15 Septembre 1991 tính số mỗi 100\$00 thì lời dặng 52\$ còn lại sặng trong hội hết thấy giá dặng 750\$00 đều tính nhập vô số vốn.

Nay hội mở hùn thêm mỗi phần hùn là 150\$; như vị nào muốn hùn mấy hùn tùy thích. Định đến ngày 1° Décembre 1919 thì nạp số hùn; như vị nào muốn hội đều chi xin gởi thư cho Monsieur Tư chủ Hội Giao tiếp sẽ hồi âm lập tức.

Thương xã Hội

Việc nên làm!!

Rượu Rhum Stella làm tại Cantho, đặt rỗng bằng nước mía, uống đã ngon mà giá lại rẻ.

Vậy Bốn hiệu kính cùng chư quý vị rõ: Như vị nào muốn lãnh về bán dặng kiếm tiền huê hồng, xin viết thư cho Bốn hiệu mà thương nghị.

Lãnh về bán khỏi trả tiền trước, bán dặng bao-nhiêu thì trả tiền bấy nhiêu. Còn vị nào lãnh rượu về mà bán chẳng dặng, thì gởi trả lại cho Bốn-hiệu cũng dặng vậy, miễn là về còn tốt thì thôi.

Société des Sucres et Rhums de Cantho

Kính Cáo

Một việc khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sặng lòng muốn bán hai sở ruộng của ngài, ở tại Tháp mười (Mỹtho) sở thứ nhứt được 46 mẫu, ở dựa mé kinh, sở thứ nhì được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là kinh Tổng-đốc Lộc, kinh này xặng mới vét lại lớn lắm, bề ngang chừng 40 thước nên tiện bề chớ lúa ruộng lắm, và như muốn chớ lúa thẳng lên Chợ-lớn đi ngã sông Vaico cũng dễ lắm.

Hai sở ruộng ấy đều là đất thuộc tốt lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá chi nữa hết; lại sặng trong đất có mười ba cái địa, cả rất đại lợi. Có một sở đất khác kề cận với hai sở ruộng nói trên đây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu Spindel đã bị nhà nước tịch thu lại và có lẽ trong một ít lâu sẽ giao gia bán.

Hai sở ruộng của quan giám đốc Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới 15 ngàn giạ.

Ai muốn mua hai sở đất ấy xin gởi thư cho quan Giám đốc Quesnel tại Saigon, hay là gởi cho sở Nhứt trình An-hà tại Can-tho mà thương nghị và đến xem bản đồ thì hiểu rõ.

MỸ KỸ

TIỆM HOA CHƠI DUNG VÀ KHẮC CON DẤU

ở đường Turc, số 16

Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cùng quý khách dặng hay: tại tiệm tôi có làm mà đá bằng đá cẩm thạch, đá xanh Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mủ thun bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa điêu thảo một theo là nhân hiệu, vân vân.

Mộ bia chạm bản đá cẩm thạch.

Có thợ họa chơn dung nhảm hình người mà vẽ bằng dầu sơn vô bỗ, nước thuốc mực Tàu, viết chì than, họa biền liễn và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

TRƯƠNG-NGỌC-GIÙ cần khải

Phổ cáo đồng bang

Kể từ buổi An-Hà An-quán,
Tại Cánh-thơ, tạo sáng đến rày,
Lục-châu quân-tử, ơn dày
Mãn-cần mua giúp, ngày nay thạch-hành,
Thạch-bán dặng cửa hàng rộng mở
Máy sấm thêm, thấy thợ tin rờng,
Lãnh in chi thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng,
thiệp-tan.

Toa, số, bộ, làm càng kỹ lưỡng,
Chắc lại bền chẳng nhương của người
Nói chi sách đóng thì thôi!
Lưng da, lưng bố, để dơi ít hư.
Sách in sáng, tinh từ, Kim Tủy,
Tự điển cùng Sử ký Đại nam.
Tuần tra Pháp lệ, dạy kham,
Cách thi hành án, thiết làm rất hay.
Thước, viết nghiên sáng đầy đủ hạng
Thiếu chi đâu giấy láng, mực ngời;
Chước trao, nào phải nhương lời.
Sang chơi 1 chuyên xin mời các ông
Tuy vật liệu, nay không dễ dủ,
Bồn quán nào dám phụ ý ai,
Khó nhọc thứ mấy chẳng nài,
Miếng cho đẹp dạ Quý-ngài là hơn.
An-Hà Ấn Quán Bd Saintenoy Cánh-thơ.
Đồn kính.

LỜI RAO

Kể từ ngày 1er Novembre 1919, ai có trồng mía nhiều xin chờ đến lò rượu **RHUM STELLA** tại làng Phú-Thứ (Cánh-thơ) mà bán. Bất luận mấy ghe cùng mua; mua dặng tiền lắm.

Còn ai chưa trồng mía cũng nên trồng cho nhiều mà bán vì lò rượu này dùng nước mía mà làm rượu.

Xin ghé mắt

Truyện Ngủ-phụng-Lầu của Trần-văn-Hương có để bán tại nhà in Hậu-giang Cánh-thơ. Vậy xin đồng bang liêu vài cái tiền làng phí mua đọc giúp vui giây lát, giải muộn thoãn cũng được vài canh. Trước là coi cho tiêu khiển ngày giờ sau thấy đều tẻ mà chưa!

Hãy mua coi sẽ biết. Ngộ lắm!!

Giá mỗi cuốn là..... 0\$20

Ài mua nhiều tính giá rẻ hơn

1 cuốn giá..... 0\$20

50 cuốn giá..... 6\$50

100 cuốn giá..... 12

LE KHANH-TRINH
Géomètre-civil

CANTHO—CHAUDOC

LEVÉ DE PLANS

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ông Lê khánh-Trinh

KINH-LÝ

Cantho—Chaudoc

Lãnh đạt điển thổ

Phân ranh hạng

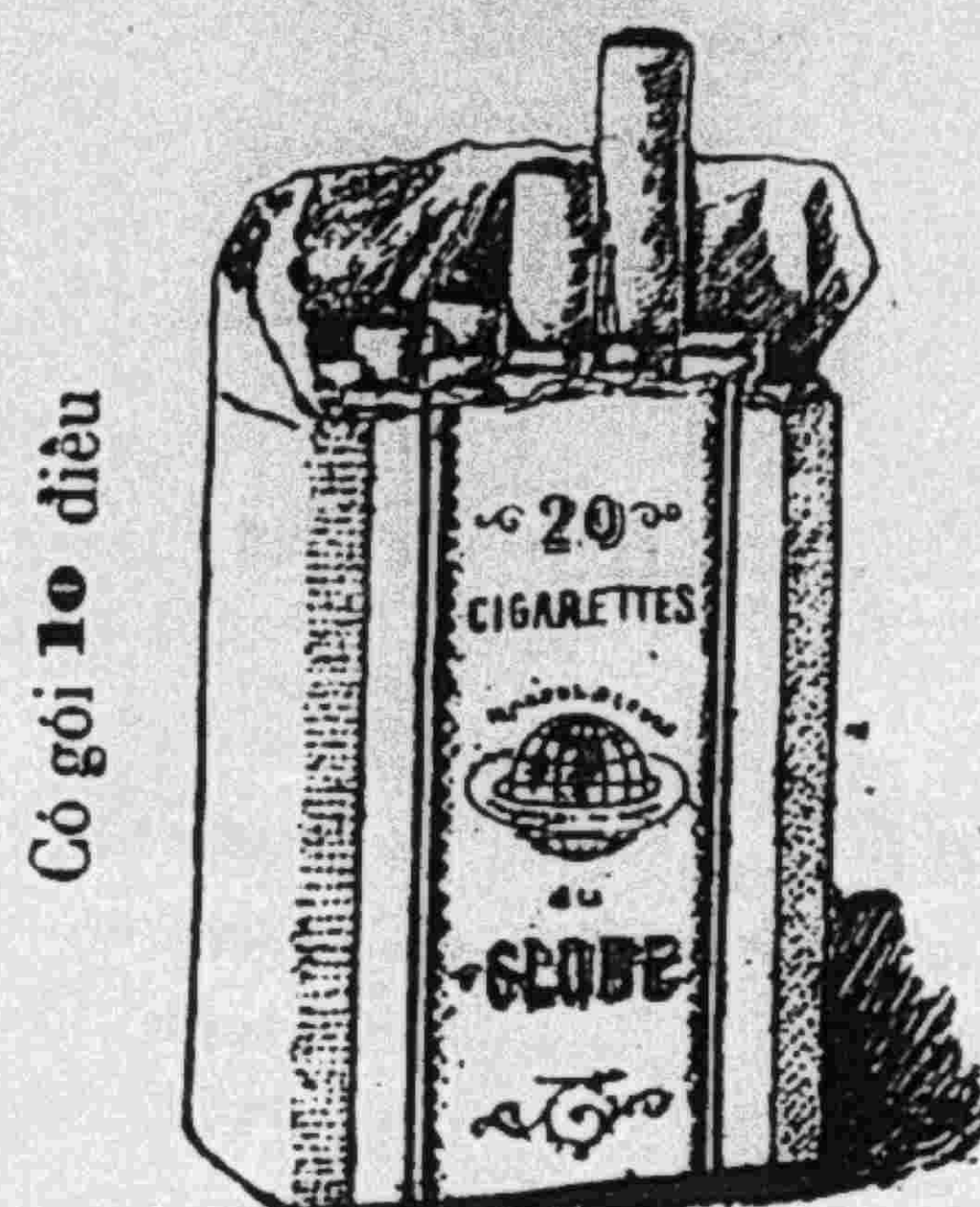
Tương phân thổ sàng

Công chuyên làm kỹ và mau lại giá nhẹ

Xin viết thư nơi tôi mà thương nghị.

Thuốc điều hiệu Globe

(TRAI ĐAT)

Có gói 10 điều

Có gói 20 điều

Hút đá ngon, dễ dành lâu được không mốc, không mục.

Tại Hãng DENIS-FRERES có trữ bán

LỜI RAI

Kính cùng lục-châu dặng tại nhà in Hậu-Giang Cánh-thơ, có bán sách chữ quốc-âm để giúp cho Hương-chức có quyền thi hành như trường-tòa.

Sách này có 156 trường và có đủ kiến yết thi lời truyền rao, của ông DƯƠNG-VĂN-MẾN mới soạn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$.00

Tiền gởi..... 0.15

Xin viết thư đến nhà in Hậu-Giang Cánh-thơ, mà mua.

Nhà máy xay gạo

TẠI CHAU THÀNH CÁNTHƠ

Tại nhà máy này có xay và trữ gạo trắng, bán lẻ và bán tạ. Gạo xay ra có nhiều hạng tùy theo giá.

Trong lục-châu, chừ vì nào muốn mua hoặc nhiều hoặc ít, xin viết thư mà thương nghị.

Décortiquerie de Cantho.

PIERRE PHAN-VAN-VAN

DIT VANG

Géomètre civil

Longxuyen — Chaudoc — Sadeo

ARPENTAGE.

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ong Phan-van-Vang

(Pierre)

KINH LÝ NGOẠI NGẠCH

LONGXUYEN—CHAUDOC—SADEC

Lãnh đạt điển thổ,

Phân giải hạng.

Tương phân thổ sàng,

Công chuyên làm kỹ

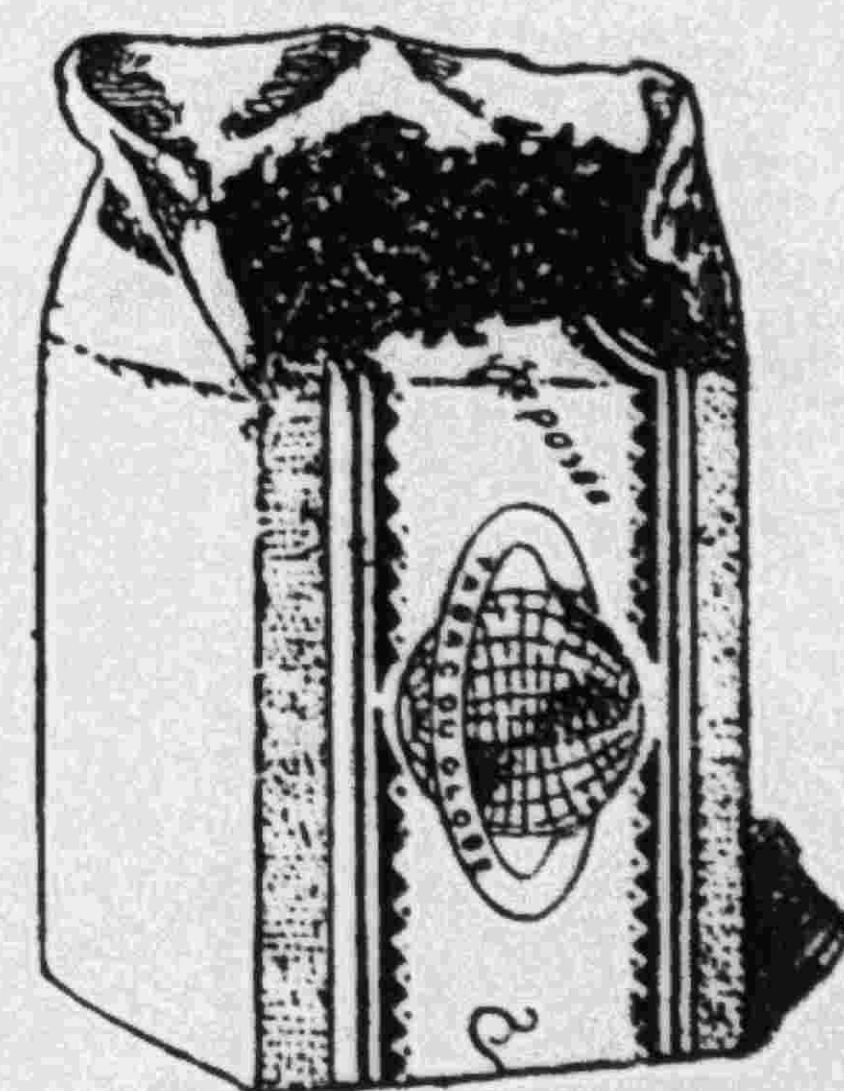
càng và tin giá nhẹ

Điển chủ có cần dùng

xin viết thư thương nghị

Thuốc gói hiệu Globe

(TRAI ĐAT)

Mấy tay thường dùng thuốc đều cho thuốc Gô-lôp là dưng, khói thơm, hút không khô cổ.

Một mình hãng DENIS-FRERES có trữ bán sỉ mà thôi.

HIỆU MÓI

Trần-Mạnh

Ở đường mé-sông, gần cầu tàu Khách-Trú—**Cantho**

Có bán đủ thứ: Rượu-lây, đồ-hộp, thuốc hút (TABACS ET CIGARETTES) thuốc-tây (PRODUITS PHARMACEUTIQUES) dù, nón, khăn sách, truyện, thơ, tuồng, giấy, mực, và các thứ vật dụng theo thể-cách kim-thời, vân vân.....

Kính cùg Lục-châu Quán-tử

Tiệm tôi mới lập, bán đủ các thứ hàng hóa đã kể trên đây; chẳng những là ngon và tốt, lại còn giá rẻ hơn các nơi

Tôi có lãnh bán CONTRE REMBOURSEMENT cho những người ở xa (ngoại tỉnh, hay là xa cách châu thành) có cần dùng món chi, chẳng hạn, cứ việc viết thư cho tôi thì tôi liền gửi món ấy đến cho chứ-tôn lập tức. Nói tóm lại đến là: chứ-tôn có cần dùng vật chi, ở tại Cantho có bán, thì tôi cũng có thể mà gửi ngay cho chứ-tôn được vậy.

Xin chứ-tôn Quý-khách, tương tình đồng-ban, ra ơn chiếu-cổ, giúp nhau, đừng mau lãn-bộ trong nẻo thương-trường, thì ơn ấy rất nên thêm cảm.

TRẦN-MẠNH kính cáo.

TIỆM BÁN BÁNH MÌ

HIỆU TÂN-PHƯỚC

Đường kinh lập—**Cantho**

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

LÀ CHỦ TIỆM

Kính lời cho quý ông, quý thấy rõ: tiệm tôi làm bánh mì rỗng bột mì tây, mua tại hàng bán bột tốt có danh tại Saigon. Cách làm sạch sẽ, bánh thì để trong tủ có kiến rộng nước kiến lên

không dặng, ruồi bu không được lại khỏi ai sờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

Xin có lòng chiếu cố giúp bằng đồng bang trong cuộc thương mại.

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

Vô-văn học hiệu

Trường học của Ông Vô-văn Thơm lập, gọi là 'Vô-Văn học hiệu' đã khai từ hôm 4 Novembre 1918. Nay được 50 trò nam và nữ vào trường

Thấy giáo cần mẫn con nít học mau tiến phát vô cùng.

Tiền học và ăn, ngủ phải đóng trước tín giá như vậy.

Học ngoài (không ăn ngủ) ...4\$

Học và ăn buổi trưa,7

Học và ăn ba buổi, ngủ tại trường 12

Như ai dùng giấy Quốc-trái mà đóng tiền trường cho con cháu học, thì Ông Đốc học trường Vô-Văn cũng thâu, cứ mỗi phiếu 100 francs thì kể là 16\$

Bữa 3 Juillet bài trường tới 5 Aout thi tự, còn kỳ bài trường. Tết thì cứ rằm tháng chạp bài qua rằm tháng giêng thì tự bà con có bác ai có dịp đi Cantho ghé coi cách sắp đặt chỗ học, chỗ ăn, chỗ ngủ.

Ai có cần hỏi thăm điều gì, xin gửi thư cho Ông Vô-văn-Thơm, thì lập tức có thư trả lời.

PHARMACIE SHANGHAI

TRÔNG RẮN THAY CON MẮT

Chủ nhơn **TRIỀU-CUONG**

Một tiệm lớn ở tại đường Marins, số 88—**Cholon**

Một tiệm mới ở tại đường Gallièni, số 3—**Saigon**

(Ngang nhà giấy xe lửa Saigon-Cholon gần Chợ-Mới)

Bổn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thân hiệu đều có dùng cái nhãn «Con Bướm Bướm» làm tín, chứ quý vị có mua thuốc của tiệm tôi, thì này cho được cái nhãn «Con Bướm Bướm» mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kẻ làm thứ giả dùng vào thêm hại

Bổn Dược Phòng có gửi thuốc tại nhà M. THÁI-KY-SON, ở đường Pellerin số 23-Saigon bán giùm giá của tiệm tôi, chứ quý vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi, xin viết thư cho hay sẵn lòng gửi cách Contre remboursement. Còn tiền gửi về thân chủ phải chịu

SHANGHAI BƠ HUỆT YẾN SƠ VÊ

(20) Thuốc bổ thận tinh thần hiệu

THẬN HOÀN

Theo đời Văn-minh này trong xã hội của Đông-bào ta từng có tiếng khen cho thuốc trị bệnh nhiều món đã hay, lại lịch trị vô cùng, và các Lương-y trong các nước cũng làm chứng chắc cho ta phương thuốc Tự Thận này là một phương quý lạ trong việc tráng dương nếu bình các chứng thuộc Thận rất nên đề đặt, theo thuốc này mà trị những là: Tâm, Thận bất giao sanh chứng chiêm bao Di-tinh, nếu để lâu ngày đường Ngọc quan hư xương móng hoại biến ra chứng Trệ-khi (đau giá) dùng thường thuốc này thì tráng hỏa cho mạnh môn âm nơi thận thì tức thì mạnh giới:

1.—Huyết khí suy nhược, tinh thần hao kém, ăn uống không dặng, giao cấu không nổi, mộng-mị di-tinh cùng là đờn hạ lạnh nơi tử cung, đờn ông tinh huyết hư nhược nên mới chậm có con, dùng thuốc này công hiệu hơn hết, sức mới mạnh hơn tinh chắc của các loài cá, và âm thận thì hơn sức Lộc-nhung, thiệt là bổ ư ận hạng nhất trong hoàn cầu;

2.—Đàn hoàng thọ thấp, nhiệt sanh chứng lậu trệ, ngủ lảm, mới thì dài gât, lâu thì bài hoại đờn điều, hay là bởi đau sang độc mà uống nhiều thứ thuốc hại độc làm cho phạt ti-vị hao thận ph; dùng đến thuốc này cũng năng bồi bổ chơn nguơn tiêu trừ các chứng bệnh;

3.—Mỗi lưng mỗi gối, nhức tê xương cốt, đi đứng có đau không vững vàng, các chứng thuộc về cuộc chơi bởi quá độ khiến tinh thần bủng rủng, dùng thuốc này trở nên mạnh mẽ;

4.—Ti-vị hư khí huyết hao kém, hay

mệt hay mỗi đêm khuya, thường hay sống bền bởi tích Trệ nhiều, ăn uống không tiêu, dùng đến thuốc này khai vị kiện ti châu thân au ớn;

5.—Đờn bà con gái đường kinh huyết hư huyết kinh vọt ngược trở đờn khởi huyết sắc bầm, sanh chứng xích đái hạ, bạch đái hạ, đường kinh trời sục không chừng, khi ít khi nhiều nơi âm môn hư lạnh, dùng đến thuốc này rất hay vô cùng;

6.—Những người già cả, thận hư mang môn hỏa kém, hay đái đêm, xương cốt mỏi mệ, dùng đến thuốc này rất cố tinh bồi thận, dấu già tuổi cao cũng mau có con thiệt là thuốc bổ thận rất nên công hiệu.

Như vị nào có mấy chứng đã kể như trên đây, thì mau dùng thuốc hoàn này trong một ngày sẽ thấy hiệu nghiệm chẳng sai, uống luôn cho đến 3, 4 ngày các bệnh đều hết, mà lại mạnh mẽ hơn xưa thân thể tráng kiện, như mấy ông già, bà cả khí huyết dâm suy, tinh thần hao kém ăn uống chẳng dặng, bệnh hoạn liên niên, như uống thuốc này cho thường, thì ăn uống mau tiêu, da thịt mịn màng, thêm sức sống lâu, già trở nên trẻ, còn trẻ thêm sức mạnh, có con thiệt là một phương thuốc bổ huyết rất hay quý trong hoàn cầu.

Chư quý vị có mua hãy nài cho dặng hiệu PHARMACIE SHANGHAI và coi nhãn «Con BƯỚM-BƯỚM» mới là thiệt thuốc của Bổn-Dược-Pông kẻ làm thứ giả mạo

Cách dùng: Tối trước khi đi ngủ uống một hoàn, uống với nước muối hay là nước trà, dùng luôn luôn đến khi trong mình cho thiệt mạnh.

THIỆT GIÁ:

Mỗi hộp hai hoàn 1\$00

HỒ'I DÔNG-BANG

Trong xứ ta có lò đặc
một thứ rượu ngon làm
kêu là **Rhum Stella**
làm rỗng bằng nước mía.

Ta nên mua rượu này
mà uống, vậy mới là tỏ
ý bình vực cái mối lợi
trong xứ ta đó.

Rượu **Rhum Stella**
này giá đã rẻ mà uống lại
nên thuộc nữa.

Mua uống rồi mới biết.

SOCIÉTÉ

des

SUCRES ET RHUMS

Cantho Cochinchine

Muôn mua xin do nơi
HÃNG HẬU GIANG
DƯƠNG HÀNG

Cantho, Saigon,
Bachien, Soctrang
Vinhlong, Mytho
Travinh

Vậy mỗi lợi càng ngày càng đông-chường.

